

TITEL:	Vliegbasis Twenthe - dieren (lesformat)
Leerjaar	Groep 8.
Type les	Een voorbereidende les op de workshop: 'Bijzondere dieren op Vliegveld Twente'.
Lesduur	45 Minuten.
Omschrijving van de les	<p>Een voorbereidende les waarbij de kinderen op onderzoekende, experimenterende en uitvoerende manier kennismaken met de dieren die leven op Vliegbasis Twenthe en een tekening maken van één van de zeldzame dieren daar.</p> <p>Waar ligt Vliegbasis Twenthe? Waarom is de natuur op Vliegbasis Twenthe bijzonder? Welke dieren leven daar? Hoe teken je een dier?</p> <p>De kinderen bekijken en beluisteren een presentatie over Vliegbasis Twenthe en de natuur in dat gebied. De kinderen onderzoeken waarom zeldzame dieren kunnen leven in dit gebied. De kinderen kiezen een zeldzaam dier uit en proberen dit dier zo nauwkeurig mogelijk na te tekenen, waarbij een begeleidende tekst uitleg geeft over de bijzonderheden van dit dier.</p> <p>De kinderen werken met kleur om de dieren weer te geven (kleur). De kinderen werken met het in verhouding weergeven van lichaamsvormen van dieren (vorm). De kinderen tekenen met kleurpotlood een van de bijzondere dieren van Vliegbasis Twenthe (tekenen).</p>
Onderwerpen	Vliegbasis Twenthe, natuur, bijzondere dieren, tekenen.
Vakgebied	Kunstzinnige oriëntatie (beeldend).
Leerinhoud	
TULE kerndoel 40	De kinderen weten dat omgevingsfactoren bepalen welk soort organismen voorkomen op vliegbasis Twenthe (relatie met de omgeving).
TULE kerndoel 54	De kinderen gebruiken kleur om de dieren weer te geven (kleur). De kinderen kunnen lichaamsvormen van dieren in verhouding weergeven (vorm). De kinderen gebruiken het tekenen om hun bijzondere dier daarmee te kunnen uitbeelden (tekenen).
TULE kerndoel 55	De kinderen geven hun mening over het eigen product en werkproces en dat van hun groepsgenootjes en kunnen daarbij hun eigen mening onderbouwen (reflecteren).

Uitvoering	
Lesplanning	Lesduur: 45 minuten Inleiding: 10 minuten Opdracht: 25 minuten Reflectie: 5 minuten Opruimen: 5 minuten

Vorbereiding	<p>Bestudeer de presentatie: 'Vliegbasis Twenthe - dieren (presentatie)'. Bestudeer de inhoud van dit lesformat.</p> <p>Print de bijlage: 'Vliegbasis Twenthe - dieren (bijlage)' een paar keer uit en knip de afbeeldingen uit. Deze afbeeldingen kun je tijdens de opdracht verdelen over de kinderen.</p> <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord voor presentatie • Open de presentatie op het Digibord <p>Zet de volgende materialen klaar, genoeg voor elk kind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vellen wit A4-tekenpapier • Potloden • Kleurpotloden
Inleiding	<p>Voor de leerkracht: Start de presentatie, toon afbeelding 1 en 2:</p> <p>Vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie heeft de Vliegbasis Twenthe wel eens bezocht? • Hoe ziet het eruit daar? • Welke dieren heb je daar gezien? <p>Vertel: Vanuit de lucht kun je goed zien hoe groot Vliegbasis Twenthe is. Toen de militaire vliegbasis werd gesloten kwam dit hele gebied leeg te staan. Er werden nieuwe plannen bedacht om dit gebied opnieuw te ontwikkelen.</p> <p>Vertel: Er is een groep opgericht: 'De rentmeesters van de toekomst'. Deze rentmeesters initieerden het beleavingspad, de workshops en de rondleidingen. Zij zorgen voor het gebied en de natuur en bedenken manieren om alle informatie over het gebied toegankelijk te maken. Ook hebben door de nieuwe plannen bedrijven en organisaties de kans gekregen om zich op de voormalige vliegbasis te vestigen. Daarnaast mogen nieuwe bewoners hun eigen huis bouwen of de bestaande panden kopen en opknappen.</p> <p>Vraag: Lig de vliegbasis dicht bij jouw stad of dorp? Welke andere dorpen en steden liggen nog meer vlak bij de vliegbasis?</p> <p>Vertel: Vliegbasis Twenthe ligt tussen Oldenzaal, Hengelo, Lonneker en Enschede.</p> <p>Vraag: Als je naar de foto kijkt, hoe denk je dat het eruit ziet als je midden op deze vliegbasis bent? Zijn er veel bomen en struiken? Waarom wel, waarom niet? Zijn er rivieren of sloten? Is het daar heuvelig of juist niet?</p> <p>Vertel: De vliegbasis is een gebied met veel natuur. Die natuur is bijzonder. Toen de vliegbasis in 1931 werd aangelegd, werd de grond glad en gelijk gemaakt om daar vliegtuigen veilig te kunnen laten landen en opstijgen. In de Tweede Wereldoorlog kwam er nog veel meer grond bij dat ook egaal moest worden gemaakt. Het gebied werd één grote kale vlakte. Aan de randen bleef het struikgebied met bos wel bewaard. Op een vliegveld is natte grond om de start- en landingsbanen heen gevaarlijk. Als een vliegtuig van de baan afraakt kan deze verongelukken door deze zachte, natte ondergrond. Daarom werd een goed systeem bedacht om het grond- en regenwater snel te kunnen afvoeren.</p> <p>Nu is de vliegbasis gesloten als vliegveld. De natuur is nog grotendeels hetzelfde als toen het vliegveld nog geopend was.</p> <p>Vraag: Kun je op de foto aanwijzen wat vlak land is?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn struiken? • Wat is bos? • Waar zie je water? <p>Vertel: Het water is weer teruggebracht op de vliegbasis door het aanleggen van slenken (ondiepe sloten) en waterpoelen.</p> <p>Vraag: Waarom is het water teruggebracht in de natuur op de vliegbasis?</p>

	<p>Antwoord: Omdat de dieren die hier leven water nodig hebben om te kunnen overleven. Ze drinken het water en wassen zich erin. Sommige dieren leven in en rond waterpoelen.</p> <p>Vraag: Welke dieren, denk je, leven op deze vliegbasis en waarom?</p> <p>Toon afbeelding 3:</p> <p>Vertel: Er komen bijzondere dieren voor op deze vliegbasis, omdat dit gebied door de jaren heen een bijzonder stuk natuur geworden is. De combinatie van de kale, wat schrale vlakke met poelen en slenken en aan de randen struiken en bossen, maakt dit gebied uniek. Op de afbeelding zie je een paar van deze bijzondere dieren die hier voorkomen.</p> <p>Vraag: Welke dieren herken je? Zijn deze groot of klein? Waar leven deze dieren (bos, struik, poel, vlakke)? Hoe zien deze eruit? Welke kleuren hebben deze dieren?</p> <p>Vertel: Op volgorde van afbeelding, beginnend linksboven: Platbuik libel, torenvalk, veldleeuwerik, vos, das, levendbarende hagedis, kamsalamander, ree. De Platbuik libel, levendbarende hagedis en kamsalamander zijn zeldzaam in Nederland.</p> <p>Toon afbeelding 4:</p> <p>Vertel: Je gaat zo meteen één van de dieren, die we net bekeken hebben, natekenen. Je kijkt goed naar alle details. Welke vorm heeft de kop? Waar zitten de ogen (midden of zijkant)? Heeft het dier oren? Hoeveel poten heeft het? Is het glad of heeft het een vacht, enzovoort.</p>
Opdracht	<p>Toon afbeelding 4:</p> <p>Voor de leerkracht: Deel de dierenfoto's uit. Laat de kinderen zelf een dier kiezen.</p> <p>Vertel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekijk het door jou gekozen dier heel goed. Welke basisvormen zie je? • Probeer deze basisvormen in verhouding te tekenen. • Denk aan de houding van het dier. • Teken de details, zoals ogen, neus, oren, veren, haar, tenen, staart, enzovoort. • Probeer je dier zo goed mogelijk na te tekenen, maar teken wel lekker snel. • Als je lijntjes verkeerd hebt getekend teken je er gewoon overheen. • Ben je tevreden? Trek de juiste lijnen dan wat dikker over. • Kleur je dier in. • Schrijf de naam van het dier erbij. • Schrijf daar ook bij waar het leeft. Als je dat niet weet kun je het opzoeken op internet of met je klasgenoten overleggen.
Reflectie	<p>Voor de leerkracht: Hang de tekeningen op of leg deze bij elkaar. Stel de vragen aan een paar kinderen. Wil je alle kinderen aan het woord laten? Plan dan wat meer tijd in voor de reflectie.</p> <p>Vertel: We gaan samen de tekeningen bekijken.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welk dier heb je getekend? • Waarom heb je voor dit dier gekozen? • Waar leeft het dier? • Wist je dit of heb je dat opgezocht? • Hoe ging het tekenen? • Wat vond je makkelijk? Waarom? • Wat vond je moeilijk? Hoe heb je dat opgelost? • Welke andere tekening vind je ook goed gelukt? Waarom? <p>Vertel: Tijdens de vervolgworkshop ga je een stukje bekijken van Vliegbasis Twenthe en gaan we fantaseren over welke dieren daar zoal nog meer zouden kunnen leven. Als we geluk hebben zien we een paar van die bijzondere dieren in het echt.</p>

Opruimen	Ruim gezamenlijk de gebruikte materialen weer op.
----------	---